

ת"פ 46750/04/19 - מדינת ישראל נגד שי אדרעי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 46750-04-19 מדינת ישראל נ' אדרעי

לפני סגן הנשיא השופט אברהם אליקים
מאשימה מדינת ישראל

נגד

נאשם

שי אדרעי

ע"י ב"כ עו"ד יובל זמר

גזר דין

מבוא

1. לאחר שמיעת חלק מהעדויות, לרבות עדות המתלוננת, הגיעו הצדדים להסדר לפיו תוקן כתב האישום, עבירת התקיפה שיוחסה לנאשם בכתב האישום המקורי נמחקה והנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של ניסיון שוד - עבירה לפי סעיפים 402(א) וסעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - החוק).
2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 8.4.2019, עובר לשעה 20:53, עטה הנאשם כפפות, כיסה פניו בכובע גרב, מעליו חבש כובע קסקט, הרכיב משקפי שמש והצטייד באקדח גז מפלסטיק (להלן - אקדח הגז) במטרה לשדוד את סניף ויקטורי בחיפה. לאחר מכן, נכנס הנאשם לסניף הנ"ל כשבידו אקדח הגז אותו כיוון לעבר עובדת תוך שדחף אותה בחוזקה והורה לה בצעקות: "תביאי את הכסף". העובדת, שפחדה מהנאשם, קראה לעזרה, שפכה לעברו את כוס הקפה אשר החזיקה בידה ונמלטה. הנאשם רץ לקופה הראשית, פתח את המגירה, פיזר את תכולתה על הרצפה ונמלט מהזירה.

תסקירי שירות המבחן

3. בעניינו של הנאשם, הוגשו 8 תסקירי שירות המבחן, הראשון מיום 24.2.2020 והאחרון מיום 21.10.2021 בהם תוארו הליכי הטיפול שתחילתם בתאריך 11.2.2020. מעיון בתסקירים עולה כי הנאשם כבן 40 במועד ביצוע העבירה, גרוש ואב לשלוש בנות. הנאשם החל שימוש בסמים בגיל 14. בגיל 21 החל תהליך גמילה ושמר על ניקיון מסמים משך כ-10 שנים אולם חזר לצרוך סמים כארבע שנים לפני האירועים נשוא כתב האישום. צוין כי הנאשם ביצע את העבירה לאחר שנקלע למשבר אישי בעקבות גירושיו וקשיים כלכליים תוך שחזר לאורח חיים התמכרותי לסמים.

מהתסקירים עולה כי הנאשם עבר הליך שיקום מוצלח. הנאשם השתלב במאי 2020 בתהליך שיקום אינטנסיבי והצליח לשמור על ניקיון מסמים והשיג מטרות טיפוליות משמעותיות. ביוני 2021 חזר לשימוש בסם אולם היה מעוניין לערוך, בהקדם האפשרי, תהליך גמילה פיזית ולחזור להמשך התהליך הטיפולי. ביולי 2021 בדיקות השתן שערך הצביעו על העדר שימוש בסמים וגורמי הטיפול סברו כי אין צורך לשלבו באשפוזית וביולי 2021 הנאשם חזר לטיפול פרטני רציף ולאחר מכן, שולב במרכז יום ל"מכורים נקיים".

בתסקיר האחרון העריך שירות המבחן כי הנאשם עורך מאמצים משמעותיים לשמר את הימנעותו משימוש בסמים ולשתף פעולה עם ההליך הטיפולי. הוא מצליח להיעזר בגורמי הטיפול ומשתף פעולה גם עם גורמים אחרים על מנת לנהל אורח חיים תקין ללא שימוש בסמים. לכן הומלץ על העמדתו בצו מבחן למשך שנה וחצי לצד הטלת ענישה מוחשית בעבודות שירות ומאסר על תנאי.

תמצית טענות הצדדים

4. ב"כ המאשימה בטיעוניו בכתב (1/ט) ובעל פה ביקש לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין 2 ל-4 שנות מאסר בפועל בהתאם לפסיקה אותה צירף. לאור העובדה כי מדובר בתיק בו נערך הליך שיקומי משמעותי, וחרף מעידה חד פעמית, סבר ב"כ המאשימה כי יש לסטות ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום ולהשית על הנאשם 9 חודשי מאסר, ללא ניכוי תקופת המעצר, לביצוע בדרך של עבודות שירות, מאסר מותנה, פיצוי למתלוננת וצו מבחן כהמלצת שירות המבחן.

ב"כ המאשימה הפנה לחומרת עבירות הרכוש ובכללן עבירת השוד וטען כי מעשיו של הנאשם פוגעים באופן קשה בתחושת הביטחון של האזרח, בשלמות גופו ובקניינו ומדובר בערכים בעלי חשיבות עליונה בכל חברה מתוקנת. נטען כי לערכים אלו ניתנת הגנה אף בחוקי היסוד ופגיעה בערכים אלו מחייבת ענישה מחמירה ומרתיעה. לעניין נסיבות ביצוע העבירה, הפנה לתכנון שקדם לביצוע העבירה הכולל הצטיידות באביזרים שנועדו להסוותו ואף הצטיידות באקדח גז מפלסטיק שנועד לסייע בהשגת מטרת העבירה וכי הנזק שנגרם מביצוע העבירה הוא גרימת פחד לעובדת בכך שהנאשם לא היסס להשתמש נגדה באלימות, הגם אם אינה ברף הגבוה.

5. ב"כ הנאשם בטיעוניו בכתב (1/ס) ובעל פה ביקש לקבוע מתחם ענישה שנע בין 6 חודשי עבודות שירות לבין שנתיים מאסר בפועל בהתאם לפסיקה שצירף וביקש להשית על הנאשם 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות יחד עם צו מבחן של 18 חודשים. בדיון בפניי הבהיר כי אם תקבע תקופת מאסר של 9 חודשים בעבודות שירות כבקשת המאשימה, יש מקום לנכות את ימי מעצרו של הנאשם.

נטען כי המעידה של הנאשם מלמדת יותר מכל, על הדרך שעשה והתועלת שהפיק מהליך הטיפול. מיד ביום בו הנאשם השתמש בסמים, הוא התקשר לקצינת המבחן, אמר לה שהוא מעד וזקוק לעזרה והתחיל טיפול אינטנסיבי יותר מהטיפול הקודם.

צוין עוד כי הנאשם ביצע את העבירה בעזרת אקדח גז שפוטנציאל הנזק שלו נמוך ובמהלך ניסיון השוד לא נגרם נזק גופני למי מהמעורבים, לא נגנב דבר ולא ניזוק רכוש.

ב"כ הנאשם ציין כי הנאשם נתון בתנאים מגבילים כמעט שלוש שנים, שהם שלושה חודשים במאסר ממשי, הנאשם סובל מתחלואה כפולה וניצב כיום על סף של אבחון תעסוקתי וועדות השמה להשתלבות בעבודה.

לשיטתו, בשים לב לנסיבותיו האישיות של הנאשם, תיקון כתב האישום, הודאתו, נטילת האחריות וההיראות המלאה להליכים הטיפולים, שהותו הממושכת במעצר ממשי ובתנאים מגבילים, עברו הפלילי הנקי וכן בשים לב להמלצת שירות המבחן, יש להטיל על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם.

לעניין פיצוי למתלוננת, נטען כי הנאשם סמוך על שולחן אמו ומטפל בעצמו בשלוש בנות ולכן משאיר לשיקול דעת בית המשפט את הסכום ותנאי התשלום.

בתום דברי בא כוחו, הנאשם הביע חרטה על מעשיו, טען כי הוא מבין את חומרת המעשה ומעוניין להמשיך בחיי ולעבוד. הנאשם הסכים לבצע עבודות שירות ולשתף פעולה עם שירות המבחן.

דיון

מתחם העונש ההולם

6. בעניינו, חל תיקון 113 לחוק שקובע כי "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב' לחוק).

אין מחלוקת כי מדובר באירוע אחד של ניסיון לשוד, במסגרתו הגיע הנאשם לסניף ויקטורי לאחר שהתכוון לכך מראש בדרך של בחירת אביזרים, כובעים, כפפות ומשקפי שמש, במטרה להקשות על זיהויו. כמו כן, הנאשם הצטייד באקדח גז מפלסטיק. הוא נכנס לסניף ויקטורי תוך שהוא מכוון אקדח גז מפלסטיק לעבר עובדת, דחף אותה בחוזקה וצעק "תביאי את הכסף", בתגובה לכך העובדת שפכה על הנאשם את כוס הקפה אשר החזיקה בידה ונמלטה. אז הנאשם פתח את מגירת הקופה הראשית, פיזר את תכולתה ונמלט.

עוד חשוב לציין כי על רמת הענישה ניתן ללמוד מהעונשים המרביים הקבועים בחוק, סעיף 402(א) ביחד עם סעיף 25 לחוק, ובמקרה זה עונש מרבי של 14 שנות מאסר.

7. במעשיו הנאשם ניסה לפגוע פגיעה חמורה בערכים החברתיים שנועדו לשמור על תחושת הביטחון, שלמות גופם וקניינם של העובדים והלקוחות. בפועל, הפגיעה לא הייתה חמורה, בשל העובדה שהעובדת קראה לעזרה תוך שנמלטה מהמקום והנאשם ברח מהסניף.

אשר למדיניות הענישה מנעד הענישה בעבירות ניסיון שוד (או שוד) הוא רחב ביותר, בין השאר בהתחשב במהות הקורבן והאמצעי בו עשה שימוש הנאשם. במקרה זה קדם לאירוע תכנון מוקדם והנאשם איים באמצעות אקדח גז מפלסטיק על העובדת תוך שדחף אותה ורק התנהגות העובדת (קריאה לעזרה, שפיכת הקפה על הנאשם ובריחתה) שיבשה את התכנית.

8. שני הצדדים הפנו לפסקי דין בעבירות אשר לטענתם דומות למקרה זה, אתיחס לפסקי הדין הרלוונטיים מתוכם שניתנו על ידי בית המשפט העליון ולפרק המתייחס למתחם הענישה ולא לעונשים שנקבעו לצורכי שיקום לאחר חריגה בשל נסיבות ספציפיות של אותם נאשמים.

ב"כ המאשימה הפנה לע"פ 5561/14 גפן נ' מדינת ישראל (7.11.2016), בו הורשע המערער בעבירה של ניסיון שוד, בארבע עבירות של תקיפה הגורמת חבלה ממשית ובעבירה של שינוי זהות רכב. שם הגיע המערער לשדוד חנות תכשיטים עם אקדח פלסטיק ובעקבות תושיית בעלת המקום, נמלט בידיים ריקות. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שנה לשלוש שנות מאסר בפועל והערעור התמקד בשאלה האם יש מקום לסטות ממתחם העונש ההולם שנקבע בבית משפט קמא משיקולי שיקום.

עוד הפנה ב"כ המאשימה לע"פ 1286/13 אבו ג'ומעה נ' מדינת ישראל (20.1.2014), שם הורשע המערער בעבירה של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות. שם עקב המערער אחר שתי נשים, בהגיעו אליהן, ניסה לשדוד אותן בכך שניסה תחילה לקחת את תיקה של אחת המתלוננות, אשר היה תלוי על כתפה; ומשלא הצליח, איים על המתלוננות באמצעות מברג שהיה ברשותו בניסיון לשים ידו על ארנקיהן ולמנוע את התנגדותן. תוך כדי ניסיון השוד, סימנה אחת המתלוננות לרכב שעבר במקום לעצור. בית משפט קמא קבע מתחם ענישה בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל. בית משפט העליון דחה את הערעור תוך שקבע כי יתכן שהיה מקום להתחשב יותר בנסיבות האישיות המורכבות של המערער בתוך המתחם.

בע"פ 6001/13 אלמו קסה נ' מדינת ישראל (29.1.2014) שגם אליו הפנה ב"כ המאשימה, המערער הורשע בעבירה של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות. המערער ניסה לשדוד חנות בתחנת דלק כשהוא שתוי ובאמתחתו סכין. לאחר שהמתלון לא נעתר לבקשותיו לרכוש אלכוהול, חזר המערער לחנות והחל להניף את הסכין לעבר המתלון

בתנועות מאיימות, ולדרוש ממנו בצעקות ובקללות שייתן לו כסף. המתלונן התרצה לדרישותיו אולם המערער המשיך לאיים באמצעות הסכין ואף תפס בכוח את כף ידו ועיקם את אצבעותיו, השליך עליו חפצים שונים ולבסוף ניסה לפתוח את הקופה בכוחות עצמו ומשהדבר לא עלה בידו, נמלט מהחנות. בית המשפט מחוזי העמיד את מתחם העונש ההולם על 2 - 5 שנות מאסר בפועל ובית משפט עליון לא התערב במתחם זה.

הסנגור הפנה לע"פ 2849/13 מדינת ישראל נ' טגבה (13.8.2013) שם המשיב הורשע על פי הודאתו בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות, פציעה בנסיבות מחמירות ושידול להטרדת עד ובית המשפט קבע כי בית המשפט קמא לא שגה כאשר קבע את מתחם הענישה ההולם לעבירת שוד בנסיבות מחמירות במנעד שבין 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין 50 חודשי מאסר בפועל.

ולסיום אפנה לפסק דין של כב' השופטת חיות (כתוארה אז) ע"פ 4125/14 חרב נ' מדינת ישראל (6.1.2015). באותו מקרה המערער הורשע בעבירה של ניסיון שוד. שם ניסה לשדוד חנות מכולת באמצעות אקדח דמי ונקבע: "עבירת השוד היא עבירת אלימות קשה הפוגעת לא רק בנפגעי העבירה עצמם אלא גם בתחושת הביטחון של הציבור בכללותו, ובית משפט זה עמד לא פעם על הצורך בעונשים ממשניים ההולמים את החומרה הרבה הגלומה בה ואת הנזקים הנגרמים בעטיה עם זאת חשוב לזכור כי "קיימת קשת רחבה של מעשי שוד אפשריים הנבדלים זה מזה בנסיבותיהם ובמדרג חומרתם. מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנוהגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד וחומרתו...מעשה השוד במקרה דנן לא בוצע באופן ספונטני... בהינתן רמת האלימות שהופעלה נגד המתלונן במקרה דנן, אשר לא הייתה מן הקשות (סעיף 40ט(10) לחוק), ואף כי אין להמעיט מן ההשפעות הנפשיות העלולות להיגרם לנפגע בעבירת שוד, דומה כי הנזק במקרה דנן אינו משמעותי וכי המתלונן הצליח די בקלות להכניע את המערער ולהבריחו מן המקום (סעיף 40ט(4) לחוק). פוטנציאל הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה אף הוא לא היה מן הגבוהים במקרה דנן, בהינתן העובדה שהמערער השתמש באקדח פלסטיק (סעיף 40ט(3) לחוק). נסיבות אלה כולן יש בהן כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם, ואני סבורה כי במקרה דנן יש להעמידו על טווח שבין שנה לשלוש שנות מאסר בפועל".

9. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק) מעשי הנאשם היו פרי תכנון מוקדם, עובר לביצוע המעשה הנאשם חבש כובע גרב ומעליו כובע קסקט, הרכיב משקפי שמש ובנוסף הצטייד באקדח גז מפלסטיק. הנאשם לא הצליח להשלים את ביצוע השוד, לא נגרם נזק גופני ולא נגנב דבר, רק בשל התנהגות העובדת אשר שפכה עליו כוס קפה, קראה לעזרה ונמלטה.

10. בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו בביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה אני קובע כי מתחם העונש ההולם במקרה זה הוא מאסר במתחם שבין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

העונש המתאים

11. אקדים ואבהיר כי מוסכם על שני הצדדים (לא כחלק מהסדר טיעון) כי העונש המתאים במקרה זה צריך לכלול מאסר בפועל שיבוצע בעבודות שירות והמחלוקת היא למעשה על משך התקופה, 6 או 9 חודשים.

12. לאחר ניתוח טענות הצדדים ובהסתמך על חוות דעת הממונה מיום 11.7.2021 ותסקירי שירות המבחן, שוכנעתי כי יש לסטות במקרה זה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום לפי סעיף 40ד לחוק וכי קיימות במקרה זה נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן לכך אותן אפרט להלן.

מן התסקירים שהוצגו בפניי מצטיירת תמונה של נאשם ששיתף פעולה באופן מלא עם ההליך הטיפולי ושחש חרטה כנה על מעשיו. הנאשם הראה שגם בעת נסיגה כלשהי מההליך השיקומי שהוא נמצא בו, הוא הצליח לאזור כוחות ולחזור להליך השיקומי. לא ניתן להתעלם מהתמונה החיובית הכוללת המצטיירת מתסקירי שירות המבחן שהוגשו בענייניו, אשר מעידה על הירתמות הנאשם לתהליך השיקומי ועל סיכויי העתידיים להשתקם ולחזור למוטב.

בהתאם לאמור לעיל, קיימות במקרה זה נסיבות חריגות ויש במקרה זה להעדיף את שיקולי השיקום על פני שיקולי גמול והרתעה ויש לתת לנאשם הזדמנות לשוב למוטב ולעודד את השינוי החיובי בהתנהגותו.

אציין עוד כי העמדת הנאשם במבחן מצד אחד נותנת לו ולחברה פתח של תקווה ומצד שני קיימת אפשרות לשוב ולגזור את דינו של הנאשם באופן הולם במידה ויפר את תנאי המבחן.

ראו לעניין זה, ע"פ 826/19 יונג נ' מדינת ישראל (21.11.2019).

13. אשר לנסיבות נוספות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40'א' לחוק), הנאשם נטל אחריות והודה במעשיו, אזקוף לזכות הנאשם את העדר עברו הפלילי, נסיבות חייו כמתואר בתסקירים ובטיעוני הסנגור והבעת הצער בתום הטיעונים לעונש. כן אני רואה ליתן משקל לכך שהנאשם היה נתון במעצר של ממש תקופה של שלושה חודשים, לאחר מכן היה נתון בתנאי מעצר באזק אלקטרוני לתקופה של שישה חודשים ומאז הוא מצוי בחלופת מעצר בבית אמו בתנאים מגבילים.

סיכום

14. לאור האמור לעיל אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:
9- חודשי מאסר בפועל, בניכוי תקופת מעצרו מיום 8.4.2019 ועד ליום 10.7.2019, בו יישא בדרך של ביצוע עבודות שירות.

הנאשם יתייצב לצורך קליטה והצבה ביום 12.12.2021 שעה 8:00, ביחידת עבודות השירות, מפקדת מחוז צפון, המצויה במתחם כלא מגידו או בכל מועד אחר שייקבע על ידי הממונה לעבודות שירות. טל' לברורים: 04-6728405, 04-6728421, 08-9775099.

העבודות יבוצעו בחברת קדישא חיפה - שדה יהושע. הבהרתי לנאשם כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים וכל חריגה מכללים אלו יש בה כדי להפסיק את עבודות השירות ונשיאה ביתרת העונש במאסר בפועל.

4- חודשי מאסר על תנאי, הנאשם לא יישא את עונש המאסר על תנאי אלא אם יעבור תוך שנתיים העבירה בה הורשע או עבירת אלימות או רכוש שהיא עוון ויורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.

8- חודשי מאסר על תנאי, הנאשם לא יישא את עונש המאסר על תנאי אלא אם יעבור תוך שנתיים העבירה בה הורשע או עבירת אלימות או רכוש שהיא פשע ויורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.

-אני מחייב את הנאשם לשלם לעדת תביעה מס' 1, פיצוי בסכום של 3,500 ₪ שיופקד בקופת בית משפט עד ליום 1.7.2022 המאשימה תמסור למזכירות בית המשפט את הפרטים הדרושים לצורך ביצוע התשלום ובכלל זה את פרטי חשבון הבנק של נפגעת העבירה.

-אני מעמיד את הנאשם למבחן על פי סעיף 1(ב) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 למשך 18 חודשים מהיום. בתקופת המבחן יעמוד הנאשם לפיקוחו של שירות המבחן וישתף פעולה לשם מימוש התוכניות והמטרות הטיפוליות שייקבעו לגביו ע"י שירות המבחן.

לפני מתן צו המבחן הסברתי לנאשם את משמעותו של צו המבחן והזהרתי אותו שאם לא ימלא אחרי הצו מכל בחינה שהיא או יעבור עבירה נוספת יהיה צפוי לעונש על העבירה שבגינה ניתן הצו והוא הביע את נכונותו למלא אחר הוראות הצו.

המזכירות תשלח העתק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום כא' כ"א כסלו תשפ"ב, 25 נובמבר 2021, בנוכחות ב"כ המאשימה עו"ד אמיר אליאל, הסנגור עו"ד זמר והנאשם בעצמו.